

การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน
สำหรับครูอนุบาลสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางลัดดา อ่อนลมุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-948-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROGRAM IN LEARNING CENTER
FOR PRESCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

MRS. LADDA ONLAMUL

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-948-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครอบครัว
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย นางลัดดา อ่อนลมุล

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

Santi Gungsuvarn

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดวงเดือน อ่อนน่วม
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม)

อุมลักษ์ กุลพิจิตร
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร)

โสภภาพรณ ชยสมบัติ
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรณ ชยสมบัติ)

ลัดดา อ่อนลมุล : การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูอนุบาล
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (THE DEVELOPMENT OF
TRAINING PROGRAM IN LEARNING CENTER FOR PRESCHOOL TEACHER UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, 377 หน้า.
ISBN 974-633-946-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้ของครู
อนุบาลสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ 1) ร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้
สำหรับครูอนุบาล 2) ทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้ 3) ปรับปรุงและนำเสนอ
โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูอนุบาล

ผลการทดลอง พบว่า โปรแกรมการฝึกอบรมมีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ในการฝึกอบรมครู
อนุบาล และคะแนนการสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นที่สอง ได้นำมาปรับปรุงและนำเสนอเป็นโปรแกรมการฝึกอบรม
เรื่องศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูอนุบาล ซึ่งมีเนื้อหาที่เหมาะสม 3 เรื่อง และมีประสิทธิภาพในการฝึก
อบรมครูอนุบาลให้มีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลได้อย่างเป็นที่น่าสนใจใน
ระยะเวลาอันสั้น

ภาควิชาประถมศึกษา.....
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.....
ปีการศึกษา2538.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

C540680 : MAJOR : EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD : PROGRAM / TRAINING / LEARNING CENTER / PRESCHOOL TEACHER

LADDA ONLAMUL : THE DEVELOPMENT OF TRAINING PROGRAM IN LEARNING CENTER FOR PRESCHOOL TEACHER UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR UDOMLUCK KULAPICHITR, Ed.D., 377 pp.
ISBN 974-633-948-6

The purpose of this study was to develop a training program in learning center for preschool teachers under the jurisdiction of the office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Provincial Primary Education.

Three stages of this study were as follows: 1) to design the training program in learning center for preschool teachers; 2) to experiment the program and 3) to improve and propose the final program.

It was found that the training program was efficient enough for training preschool teachers. After training, knowledge in learning center of preschool teachers was higher than before training.

Information gathered from the second stage of the study was used to improve the training program for preschool teachers. Three relevant content areas were proved to be effective in training preschool teachers to have a satisfied teaching behavior in a short period of time.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *ศิษย์ No.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *อุดมล คุลปิচিতร์*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความกรุณาจาก ผศ.ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร เป็นผู้ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด รวมทั้งได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการดำเนินการสอบทุกท่าน อาทิ รศ.ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ประธานคณะกรรมการสอบ ผศ.โสภภาพรณ ชยสมบัติ กรรมการสอบที่ร่วมพิจารณาแก้ไข จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.พูนสุข บุญยสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์บังอร พุ่มสะอาด อาจารย์จินตนา ปรีดานันต์ อาจารย์ชูลี ช่วยเอื้อ ซึ่งทั้ง 5 ท่านดังกล่าวได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือต่างๆตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ ครูผู้สอนชั้นอนุบาลทุกท่านของโรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยาที่ให้ความร่วมมือในการทดลองหาประสิทธิภาพของเครื่องมือต่างๆ และขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลของโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บางปะอิน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการทดลองการวิจัยครั้งนี้จนงานสำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่าของงานวิจัยครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ ที่มีพระคุณต่อผู้วิจัย นอกจากนั้นขอขอบคุณ คุณนิกุล อ่อนลมุล และบุตรชายทั้งสอง ที่ให้ความสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ กำลังทรัพย์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆในการศึกษาในครั้งนี้ได้สำเร็จ

ลลิตา อ่อนลมุล

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	14

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล.....	16
ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน.....	22
จุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน.....	24
ส่วนประกอบของศูนย์การเรียน.....	25
การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน.....	29
การจัดการในห้องเรียนศูนย์การเรียน.....	34
การจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน.....	36
คัมภีร์ของศูนย์การเรียน.....	38
ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

การฝึกอบรม	
	ความหมายของการฝึกอบรม.....41
	จุดประสงค์ของการฝึกอบรม.....42
	ประเภทของการฝึกอบรม.....44
	หลักสูตรและกระบวนการฝึกอบรม.....46
	เทคนิคและกลวิธีในการฝึกอบรม.....52
	ความจำเป็นในการฝึกอบรม.....55
	การฝึกอบรมครูประจำการ.....56
	ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....60
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....61
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน.....68
	การทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน.....81
	การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่องศูนย์การเรียน..85
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....86
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....97
	สรุปผลการทดลอง.....101
	อภิปรายผลการวิจัย.....109
	ข้อเสนอแนะ.....114
	รายการอ้างอิง.....116
ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก.....126
	ภาคผนวก ข.....128
	ภาคผนวก ค.....143
	ภาคผนวก ง.....171
	ประวัติผู้เขียน.....377

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อเด่นและข้อจำกัดของวิธีการฝึกอบรม.....	53
2	แสดงการไปสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ภาคสนามของครู.....	84
3	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการสอบ ของครูอนุบาลก่อนและหลังการฝึกอบรม.....	87
4	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนครูอนุบาลในการทดลอง ภาคสนาม.....	88
5	แสดงผลการประเมินตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	93
6	แสดงข้อมูลพื้นฐานของครูอนุบาลจำแนกตามสถานภาพ.....	129
7	แสดงค่าระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อทดสอบ ที่ใช้วัดความรู้ของครูก่อนและหลังการฝึกอบรม.....	134
8	ตารางแสดงการหาค่า t ในการสอบของครูอนุบาลก่อน และหลังการฝึกอบรม	136
9	ตารางแสดงความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ของครูอนุบาลที่สอนแบบศูนย์การเรียน.....	141

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนสำหรับเด็กอนุบาล.....	33
2	กระบวนการฝึกอบรม.....	48
3	กระบวนการฝึกอบรมของ แคนเดอร์.....	50
4	แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการฝึกอบรม.....	51